

روش نگارش مقاله علمی - پژوهشی

مراحل تحقیق

- شناسایی موضوع
- نگارش طرح تحقیق
- شناسایی منابع تحقیق (کتابشناسی تحقیق)
- جمع آوری، طبقه بندی و تجزیه - تحلیل اطلاعات
- ارائه نتایج تحقیق (در قالب کتاب / مقاله / سخنرانی و...)

شکل (۱) ساختمان یک مقاله‌ی دانشگاهی

۱- عنوان تحقیق:

هویت مقاله، محتوا و هدف تحقیق را نمایش می دهد.

عنوان تحقیق می تواند شامل عنوان اصلی و فرعی باشد. عنوان فرعی گاه توضیحی است و گاه ادامه عنوان اصلی می باشد.

مثال:

فرعی توضیحی

از گوسان ها تا بلبل ها

(بررسی نقش سرایندهگان و راویان در شکل گیری قصص حماسی ایران)

فرعی ادامه اصلی

بررسی تکوینی نظریه افلاطون درباره شعر
و تقابل نگاه او با ارسطو در پدیدارشناسی شعر و هنر

عنوان مقاله‌ی پژوهشی باید:

کج. دالالتگر، روشن، فشرده و کوتاه باشد.

کج. در خاطر خواننده بماند و موضوع را توصیف کند.

کج. کلیشه‌ای و مبهم نباشد.

کج. توجه خواننده را برانگیزد و او را به نتایج تحقیق علاقه‌مند کند.

کج. کلی و فراتر از محتوای مقاله نباشد؛ زیرا مقاله را بی‌اعتبار می‌کند.

کج. عاطفی و شاعرانه نباشد؛ زیرا با اهداف منطقی و روش اثباتی نگارش

پژوهشی همخوان نیست؛ مثلاً مصرع‌های «هر کسی از ظن خود شد یار من» و

«یکی بر سر شاخ و بن می‌برید» گویای موضوع مقاله نیستند.

کج. اصلی‌ترین واژه‌های کلیدی تحقیق در عنوان موجود باشد؛ یعنی واژه

های عنوان چنان تنظیم شود که فهرست‌نویسان و کتابداران و شرکت‌ها و

سازمان‌های فهرست‌کننده‌ی مقاله‌ها بتوانند آن را به راحتی رده‌بندی کنند و در

پایگاه‌های اطلاع‌رسانی به راحتی جست‌وجو شود.

کج. واژه‌های نوساخته، اختصارهای ناآشنا و اصطلاحات خیلی تخصصی

را در عنوان به کار نبرید. واژه‌های عنوان باید به گونه‌ای باشد که برای

خوانندگان متوسط رشته‌ی تخصصی آشنا باشد.

چکیده مقاله

چکیده مقاله قسمتی است که علاوه بر کوتاه بودن باید بطور معنی داری خلاصه شده و حاوی مطالب اصلی و مهمترین یافته های مسلم مقاله باشد.

چکیده باید:

- استقلال از متن مقاله
- ایجاز و صراحت
- گزارشی و غیر قضاوتی
- روان و منسجم

کلیدواژه ها:

واژه های اصلی و کانونی که ترجیحاً در عنوان نیز باشند (بین ۳ تا ۱۰ کلمه)

از گوسان ها تا بلبل ها

(بررسی نقش سرایندهگان و راویان در شکل گیری قصص حماسی ایران)

کلید واژه ها: گوسان، خنیاگر، شاهنامه، بلبل، روایت، سرود، حماسه.

بررسی تکوینی نظریه افلاطون درباره شعر

و تقابل نگاه او با ارسطو در پدیدارشناسی شعر و هنر

کلید واژه ها: افلاطون، شعر، الهام، بررسی تکوینی، ارسطو.

مقدمه

مقدمه در واقع فتح بابی است برای ورود به مساله اصلی و نوعی توجیه و استدلال در جهت پرداختن به مساله مورد بررسی.

مقدمه شامل:

معرفی مسأله تحقیق (حوزه و موضوع)

بیان سوالات و فرضیه های تحقیق

معرفی روش تحقیق

محدوده پژوهش و جامعه آماری

مراحل پژوهش

روش جمع آوری اطلاعات

محدودیتهای تحقیق

همکاران پژوهش

بیان پیشینه علمی تحقیق

نتیجه گیری

- (۱) جمع‌بندی و خلاصه‌ی ایده‌ها و نکته‌های مهم مقاله: البته نتیجه‌گیری، به معنی خلاصه کردن مقاله نیست، بلکه باید هدف اولیه‌ی مقاله، نتایج حاصل از تحقیق و اهمیت مطالب را در این بخش بیان کنید.
- (۲) ارزیابی و قضاوت درباره‌ی اهمیت موضوع مقاله.
- (۳) هشدار مبنی بر نتایج و آمارها.
- (۴) بیان مفاهیم گسترده‌تر در تحقیق.
- (۵) پیشنهاد یک راهکار (توصیه‌ی انجام یک کار).
- (۶) بیان چشم‌انداز آینده‌ی موضوع مبتنی بر ایده‌ی اصلی مقاله.
- (۷) طرح پرسش‌هایی که خواننده را به اندیشیدن درباره‌ی موضوع وا دارد. (پیشنهاد برای پژوهش‌های بعدی).

نبایدها در نتیجه‌گیری

- که. بخش نتیجه‌گیری نباید بیش از ۵۰۰ واژه باشد.
- که. از آخرین بخش مقاله گسسته نباشد. به‌طور منطقی و آرام از آخرین بندنوشت بدنه‌ی مقاله (بحث) وارد بخش نتیجه‌گیری شوید.
- که. در نتیجه‌گیری تغییر عقیده ندهید. دیدگاه نهایی شما همچنان باید با نوع بحث و لحن شما در کل مقاله همسو باشد.
- که. دوباره ایده‌ی اصلی مقاله را کلمه به کلمه بازگویی نکنید، زیرا تکراری و ملال‌آور می‌شود.

نتایج را شرح و تفسیر یا با نتایج دیگران مقایسه نکنید.

درباره‌ی علت و روش به دست آمدن نتایج بحث نکنید. تمام این مباحث باید در بخش اصلی مقاله که بحث و تحلیل است مطرح شود.

نتایج کمی و آماری را نیز باید در درون متن یا در جدول‌ها و نمودارها بیان کنید نه در این بخش.

از گنجاندن نکته‌ی تازه، مطالب جزئی و فرعی، نقل قول و مطالبی که به تراز اصلی و فرضیات تحقیق مرتبط نیست خودداری کنید.

پانویس و پی نوشت

«پانویس» به توضیح، اظهار نظر، یادداشت و یا ارجاعی گفته می‌شود که بیرون از متن در پایین هر صفحه می‌آید. نوشته‌های پانویس، معمولاً کوتاه است؛ مانند نشانی مرجع نقل قول، نام لاتین اشخاص یا کتاب‌ها یا معادل خارجی اصطلاحات و مانند آن.

«پی‌نوشت» در پایان متن می‌آید. برای پرهیز از درازگویی و گسستگی متن نوشتار، اطلاعات و آگاهی‌های فرعی و لازم و مطالب طولانی‌تر و توضیحات تفصیلی درباره‌ی هر نکته‌ای از متن را به پی‌نوشت منتقل می‌کنند. جای پی‌نوشت‌ها در مقاله‌ی پژوهشی، پیش از بخش کتاب‌شناسی منابع است، اما در کتاب و پایان‌نامه، ممکن است پی‌نوشت‌ها در پایان هر بخش بیاید.

روش رفرنس دهی APA

روش (APA (American Psychological Association) یکی از پرکاربردترین روش در حوزه علوم انسانی مثل علوم اجتماعی، روانشناسی، علوم تربیتی است. این روش در سال ۱۹۲۸ توسط انجمن روانشناسان آمریکا تدوین شده است. این روش اگر چه بیشتر توسط ژورنال های خارجی استفاده می شود ولی در ایران بسیاری از دانشگاه ها نیز این روش را به دانشجویان و محققان خود پیشنهاد می کنند. در این روش نام خانوادگی نویسنده و سال چاپ اثر و در صورت نیاز شماره صفحه داخل پرانتز قرار گرفته و در متن استفاده می شوند. مابقی جزئیات مربوط به منبع در فهرست منابع ذکر می شود.

ارجاعات مقاله:

ارجاع: ارجاع در لغت به معنی «بازگرداندن» است و منظور «بازگرداندن

خواننده به مطلب مورد نظر پدیدآورنده» است؛ ارجاع به دو گونه‌ی

«ارجاع برون‌متنی» و «ارجاع درون‌متنی» تقسیم می‌شود.

۱- ارجاع درون‌متنی (نام خانوادگی نویسنده، تاریخ: صفحه)

تبصره:

الف) بی مؤلف:

(تاریخ سیستان، ۱۳۱۴: ۴۰)

ب) چند جلدی:

(بهار، ۱۳۷۵: ۱۲۳/۱)

پ) چند مؤلف

(بهار و همکاران، ۱۳۷۵: ۴۹)

ج) - ارجاع پشت سرهم

(همان) - (همان: ۱۲۳) - (Ibid) - (Ibid: 12)

د) ارجاع با واسطه

احمد طوسی در عجایب المخلوقات ... (به نقل از رستگار فسایی، ۱۳۶۹: ۳۰).

فهرست منابع

نام خانوادگی، نام. (سال نشر). نام کتاب. نام مترجم/مصحح. شماره جلد. مکان نشر: ناشر.

استروس، کلود لوی. (۱۳۹۰). توتمیسم. ترجمه مسعود راد. ج ۲. تهران: توس.

- بی مولف

تاریخ سیستان. (۱۳۱۴). تصحیح محمد تقی بهار و محمد رمضانی. بی نا.

- بی تاریخ (بی تا) و بی ناشر (بی نا)

- دو نویسنده

انوری، حسن و حسن احمدی گیوی. (۱۳۷۶). دستور زبان.....

- بیشتر از دو نویسنده

پاینده، حسین و همکاران. (۱۳۹۳).....

- چند اثر از یک مولف

بهار، مهرداد. (۱۳۶۲). پژوهشی در اساطیر ایران، تهران، توس.

----- (۱۳۷۳). جستاری چند در فرهنگ ایران، تهران، فکر روز.

- ارجاع مقاله

راشد محصل، محمدرضا. (۱۳۶۸). «فر و فرّه در شاهنامه»، مجله دانشکده

ادبیات و علوم انسانی دانشگاه فردوسی، شماره ۳، دوره دوم: ۳۲-۴۵.

راشد محصل ۲/۳ : ۳۲-۴۵.

ارجاع به منابع اینترنتی

۱- ارجاع به مطالب موجود در یک سایت بدون اشاره به سندی خاص. برای این کار نام سایت و آدرس آن را مانند مثال زیر ذکر می کنیم:

American Psychological Association (<http://www.apa.org>)

۲- ارجاع به سندی خاص که مشخصات نویسنده آن معلوم است به این منظور اطلاعات زیر ارائه می شوند:

عنوان . (تاریخ انتشار). ناشر. تاریخ استخراج (ماه ، روز ، سال) از اینترنت:
آدرس کامل سایت (نقل از سایت)

Computer virus. (1999). Encyclopedia Britannica. Retrieved September 1, 2000 from Britannica Online database on the World Wide Web: <http://www.eb.com:180/bol/topic?eu=1636&sctn=1>

روش رفرنس دهی شیکاگو

«شیوه‌نامه شیکاگو» یا شیوه‌نامه علوم انسانی در دانشگاه شیکاگو آمریکا تدوین شده است که بیشتر در حوزه ادبیات، تاریخ و هنر به کار می‌رود. این شیوه استناد را هم به صورت برون‌متنی و هم به صورت درون‌متنی می‌توان به کار گرفت.

روش رفرنس نویسی شیکاگو قدمتی یک صد ساله دارد و پانزدهمین ویرایش آن در سال ۲۰۰۳ مورد بازبینی قرار گرفت این روش به تفصیل به معرفی نظامهای استناد پرداخته و در قالب جداولی برای منابع فارسی و انگلیسی آورده شده است.

<p>فرشاد، مهدی. ۱۳۶۴/ ساختمانهای پوسته ای. شیراز: دانشگاه شیراز. (فرشاد ۱۳۶۴، ۴۰)</p>	<p>کتاب با یک نویسنده</p>
<p>دیانی، محمدحسین، و محمدرضا داورپناه. ۱۳۸۱/ مفاهیم و روشهای بازیابی اطلاعات در نظامهای کتابخانه ی رایانه ای ایران. مشهد: دانشگاه فردوسی، موسسه چاپ و انتشارات. (دیانی و داورپناه ۱۳۸۱، ۵۶)</p>	<p>کتاب با دو نویسنده</p>
<p>صارمی، کتایون، عباس رفیعی فراهانی، و فریدون امانی. ۱۳۷۲/ موزه های ایران. تهران: سازمان میراث فرهنگی کشور. (صارمی، رفیعی، و امانی ۱۳۷۲، ۷۸)</p>	<p>کتاب با سه نویسنده</p>
<p>اکبری، محمدتقی، احمد رضوانی، محمدتقی منشی طوسی، حسن سلطانی فر، و احمد نمایی. ۱۳۷۲/ فرهنگ و اصطلاحات علوم و تمدن اسلامی: انگلیسی- فارسی. مشهد: بنیاد پژوهشهای آستان قدس رضوی. (اکبری و دیگران ۱۳۷۲، ۷۷)</p>	<p>کتاب با بیش از سه نویسنده</p>

کتاب با مترجم،
ویراستار، یا
گردآورنده

بوسکالیا، لئو. ۱۹۷۸/ آدمیت. ترجمه گیتی خوشدل. ۱۳۷۹/ تهران: نشر گفتار.

(بوسکالیا ۱۶۷۸، ۹۰)

یا

خوشدل، گیتی، مترجم. ۱۳۷۹/ آدمیت. نوشته لئو بوسکالیا. ۱۹۷۸/ تهران: نشر گفتار.

(خوشدل ۱۳۷۹، ۹۰)

کتابی با نویسنده
سازمانی

سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور. دفتر امور فنی و تدوین معیارها. ۱۳۸۰/ ضوابط طراحی فضای
سبز شهری. تهران: سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور، معاونت امور پشتیبانی، مرکز مدارک علمی
و انتشارات.

(سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور. دفتر امور فنی و تدوین معیارها ۱۳۸۰، ۳۴)

فصلی از یک کتاب

نوروزی چاکلی، عبدالرضا. ۱۳۸۴/ جامعه اطلاعاتی و جهانی شدن. در مجموعه مقالات همایشهای
انجمن کتابداری و اطلاع رسانی ایران، ویراستار محسن حاجی زین العابدینی، ۱۲۱-۱۵۳/ تهران:
کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران.

(نوروزی چاکلی ۱۳۸۴، ۱۴۰)

کتاب الکترونیک

لامبرت، جیل. بی تا. انتخاب منابع اطلاعاتی. ترجمه مهری صدیقی. / ۱۳۸۰ تهران: مرکز اطلاعات و مدارک علمی ایران.

<http://www.irandoc.ac.ir/data/books/Resource/Abstract.htm>

(دسترسی در ۱۳۸۵/۴/۲۵).

(لامبرت بی تا.)

مقاله با یک

بنی اسدی، نازنین. / ۱۳۸۲ مدیریت مشارکتی معلمان و ارتباط آن با رفتار جامعه مدنی دانش آموزان. مجله روان شناسی و علوم تربیتی ۲۴(۲): ۶۵-۹۶

نویسنده

(بنی اسدی ۱۳۸۲)

مقاله با دو

حری، عباس، و اعظم شاهداغی. / ۱۳۸۲ استناد در آثار علمی: چاله ها و چالشها. مجله روان شناسی و علوم تربیتی ۲۴(۲): ۶۵-۹۶

نویسنده

(حری و شاهداغی ۱۳۸۲)

مقاله کنفرانها

دالمن، اعظم، حسین ایمانی، و حوریه سپهری. ۳۸۴٪ تاثیر DEHP بر بلوغ آزمایشگاهی، از سرگیری میوز، و تکوین اووسایتهای نابالغ موش. بوستر ارائه شده در چهاردهمین کنفرانس سراسری زیست شناسی، گیلان.

(دالمن، ایمانی، و سپهری ۱۳۸۴)

مقاله نشریه های
الکترونیک

گزنی، علی. ۱۳۷۹ طراحی سیستمهای بازیابی اطلاعات بهینه در نرم افزارهای کتابخانه ای و اطلاع رسانی. علوم اطلاع رسانی ۱۶، ش. ۱-۲ (۱۰ دی).

http://www.irandoc.ac.ir/ETELA-ART/16/16_1_2_7_abs.htm

(دسترسی در ۳/۷/۱۳۸۵).

(گزنی ۱۳۷۹)

روزنامه های چاپی سلوکی، آذر. / ۱۳۸۵ محمد(ص) از زبان علی(ع): ره آورد بعثت در نهج البلاغه. همشهری، ۳۰ مرداد. (سلوکی ۱۳۸۵)

روزنامه های الکترونیک سبزهعلیان، مرضیه. / ۱۳۸۵ آغاز تبدیل دالغنون به موزه. همشهری آنلاین، ۹ مهر، ۱۳۸۵
<http://www.gamshahri.org/News/?id=5608>
(دسترسی در ۱۱/۷/۱۳۸۵). (سبزهعلیان ۱۳۸۵)

مصاحبه های منتشر شده فالاجی، اورینا. / ۱۳۶۲ مصاحبه با جولینو آندره اوتی در مصاحبه با تاریخ سازان جهان به انضمام مصاحبه با پادشاه ایران. ترجمه مجید بیدار نریمان. تهران: جاویدان. ۵۱/۲۴- (فالاجی ۱۳۶۲-۴۳)

مصاحبه های منتشر نشده آشکار، ژیلبر. بی تا. مصاحبه ای منتشر نشده با ماکسیم رودنسون: درباره انتگریم اسلامی.
www.peykarandeesh.org
(دسترسی در ۳/۲/۱۳۸۵).
(آشکار بی تا.)

پایان نامه ها و رساله فلاحی، داود. / ۱۳۸۰ بررسی مهریه، حدود و احکام آن در فقه امامیه. پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه قم.
ها
(فلاحی ۱۳۸۰)